

1881-01-16

SENDER

Joakim Skovgaard

RECIPIENT

Susette Cathrine Holten

FACTS

Document type:

Letter

Sender's location:

Paris

Mentioned people:

Léon Bonnat

Susette Cathrine Holten

Ludwig Kabell

Walther Runeberg

Elise Schouw

Joakim Skovgaard

Niels Skovgaard

Archive:

Mappe 41 nr. 8 og 8a

TRANSCRIPTION

Mappe 41 nr 8

[Til Lykke Myndige]

[En ægyptisk Herkules fra Louvre? En Pariser. Den høire arm vender egentlig ned. Kunstner.

Gd hôtel du Mont -Blanc. Rue de Seine 63 16 Jan 1881

Kjære Cathrine!

Gid det nye år må blive Dig til gavn og glæde, og gid Du i det må sende mange fornøjelige breve til Paris, jeg skal til gengæld gjøre mine så gode, som jeg kan. Ser Du, i den sidste tid har vi muntret os; først var vi henne at se Vilhelm Tell i den store opera. Men det er nu så længe siden, at jeg ikke kan sige andet om stykket, end at jeg morede mig, og at det var prægtigt udstyret. Men operabygningen indeni, nåda, vi gik på marmor mellem marmor vægge og søjler, og loftet var vist også marmor eller noget endnu finere, rækværket ved trappen også marmor, et sted et yndigt mosaikloft, enorme spejle som jeg blev så opfyldt af at jeg hver gang Kabell gik ind i en anden stue, ventede at se ham slå stjerne i

-2-

det spejl som jeg anså døren for at være. Så i søndags var vi ude at høre Padeloupconcerten i cirque d`hiver, den begyndte med Beethovens Pastorale symfoni, og var dejlig, eller jeg morede mig i hvert fald godt. Men tror Du, jeg var tilfreds dermed, nej, om aftenen gik jeg alene i theater Francaies og så "Le Bourgeois gentilhomme" det var fortræffeligt, åh, der var en pige som lo så henrivende dejligt, men hun er nok også bekendt for den latter, ja jeg må se og høre hende le engang endnu inden jeg rejser hjem. De andre spillede også udmærket, men dog synes jeg, at C. Poulsen¹ nok måtte kunne stå sig imellem dem. For resten kom der en skuespiller ind mellem to akter og sagde, at en skuespiller var bleven syg (jeg kunde ikke opfange hendes navn, program havde jeg ikke spenderet) så en anden måtte tage hendes rolle, denne anden spillede den da med rolden i hånden. (Souvenir de Kjærlighed uden strømper) Skjont de talte meget tydeligt, forstod jeg kun hist og her nogle ord eller en sætning, men handlingen var let at forstå. Men nu til operaen igen, der var vi for nogle dage siden og såe Faust. Vi tog billetter i sidste øjeblik, og da vi vilde spare, lykkedes det os at få nogle rent kassable pladser. I førstningen slog vi os til tåls med, at når vi ikke kunde se, så kunde vi

-3-

lade som vi var til concert, og det kunde jo også være godt, men vi mærkede snart at vi heller ikke kunde høre for bare jødesludder, der var en vrøvlen og rækken og strækken, vi måtte se at få nogle bedre pladser, det

lykkedes også, men de var jo dyrere. Vi kom da til at sidde nede i en rar krog på gulvet, det var en fortræffelig plads, (Du kan måske ikke tænke Dig en krog på gulvet, men sligt kan findes her) og vi morede os udmærket, det var en brililant aften. Men nu skal Du få høre om en anden slags komedie. Forleden kom der en nouveau hos Bonnat, da der så skulle lægges i kakkelovnen, så råbte de jo på ham, men han vilde ikke, og så blev der jo mudder, de skændtes med ham, talte om, at man måtte holde på skik og brug o.s.v. Omsider gav han efter, men hans stridighed kunde alligevel ikke skrives i glemmebogen uden videre. Lidt efter så jeg vores sekretær tage sin hat og gå. Dingeling, det ringede, "nouveau gå ud og luk op ", nouveau blev stående, dingeling " nouveau o.s.v., ved tredje ring gik han. Nu kom der liv i nogle af eleverne, et par hen at holde på døren, og et par i færd med at hænge en blikindretning med vand op på et søm over denne (nu ved jeg, hvortil det søm er). Da det var gjort sad vi ganske roligt

-4-

på vores pladser og sang. Sekretæren havde imidlertid opholdt nouveau med sludder, men da han hørte vi sang, var der jo ikke noget som forhindrede nouveau i at åbne døren og vælte vand over hovedet på sig, hvortil han sagde " quelle idée". Senere kom en af de ældre elever ind, væbnet med to arabiske dolke (eller korte svær), en lang sabel, en økse og en trefork, han skulle vist imponere. En gang da modellen hvilede sig, gik de fleste af os hen at betragte nouveau 's arbejde, og der ytrede tydeligt, at det var meget slet. Da det led hen mod mørkningen, gik nouveau; vi her ikke set ham siden. – Den 18de. Det smukke køn i Kjøbenhavn muntre nok Niels ordentlig, ja, ja. Der dog endnu en ting for hovedet mig står, (Vessel). Og det er, at jeg jo gerne vilde bebyrde Dig med en eller anden småting i anledning af o.s.v. Men skønt jeg er vis på, at Du, hvis Du var her, og jeg lovede at give Dig hvad du pegede på, ikke kunde blive færdig i måneder med at pege, så kan jeg ikke hitte på at pege på noget til dig. Sagen er, for det første skulde det gæren være noget ægte fransk, helst noget, men ikke kan få hjemme, for det andet var det art, om det kunde sendes lidt let, for det aller første skulde det være Dig til behag, og for det sidste vil jeg nok have en stemme med ved prisen. Des årsag vil jeg bede Dig sende mig Dine ønsker, eller vente på at

-5-

8a

Jeg i tidens løb finder noget inden jeg rejser. I går besøgte Kabell mig hos Bonnat og i dag var han nouveau, så morgenen efter var han hos Bonnat før 9, og så lige hen på skolen. Men jeg må ikke glemme det nyeste nyt. Kabell har hørt, at den sidste barrikade kommunarderne oprejste her, lå

lige uden for vores gadedør i Rue Jacob, og da den var faldet, blev fyrene trukket ind i vores gård og skudt.

[Tyrk. Gadefejere] |En som varmer sine vanter|

En 23ende. Uu, her er hundekoldt, især for nogen tid siden, og så har vi ingen ting over os om natten, vi prøvede at ligge under den øverste af vores madrasser, Kabell gør det nok endnu, men hans er også blød, det var min ikke, åh den klemte mit hoved op mod sengeenden, og så slog den bugter oppe ved skuldrene, det gik ikke, nu ligger jeg i, ja jeg vil ikke sige hvor meget af mit tøj jeg ligger i. For resten fik vi da et tæppe til, da jeg efter bedste ævne havde gjort vrøvl med værten, men hvad et tæppe. I Lørdags var vi for første gang henne i en slags forening, som hver lørdag holder møde i Runebergs atelie. Kabell

-6-

havde spået, at jeg den hele aften vilde stå og polere vægge, derfor holdt jeg mig så meget midt ude på gulvet som muligt, der var også varmest, men åndelig talt havde han desværre temmelig ret. Nå det var nu ikke bar ynk alt sammen, der var lyse øjeblikke og de andre morede dem vist godt. Det værste var, da der skulde danses franccaise, så fik værtinden (der bliver hver uge valgt ny vært og værtinde) mig presenteret for en svensk dame, som sad over. Hvad skulde jeg sige, jo jeg fortalte hende at jeg ikke duede til at conversere, hun måtte hjælpe mig, hun smilede og vi begyndte, det gik til dels. Heldigvis var dansen snart færdig, Bedre lykke næste gang. I dag vilde jeg ud i jardin des Plantes, men den var lukket på grund af kulden, så gik jeg i stedet hen at se Pantheon og St. Germaine de Prés., hvilket være to meget interessante kirker. I Pantheon var der blandt andet nogle vægmalerier, som jeg holdt af, de være malt på lærred som var spændt ud på vægen. I St. Germain var der meget hyggeligt, den var helt malet, i koret med ornamenten og figure på guldgrund, men dekorationsbillederne, som nok er af Hypolit Flandrin, fik jeg ikke rigtigt set på, der var Gudstjænesten, og så holdt jeg ikke af at stå og se så meget. I dag den 25ende har jeg set ni heste foran hinanden for en vogn, og et sted gik to ved siden af hinanden, så der var ti i alt. I morges måtte Kabell skam synge

-7-

hos Bonnat, men da han var midt i det første vers af Kong Kristian så kunde han ikke huske ordene, hvorfor han gik over i " To drosler sad på en bøgkvest" men jeg var hed om ørerne, for raden kunde nemt komme til mig. For retsen forbavser han dem stadig der oppe med alle mulige ting i hans malerkasse, hans pie, spatel o.s.v. forbavser dem, men især interesserer de dem for hans cigaretmaskine. Forleden skulde vor kassere

prøve at lave sig en cigaret på den, men da den første mislykkedes, havde han ikke tid til de løjer mere og gik hen til sin pult, medens Kabell så lavede ham en. Da den var færdig, fik eleverne, som havde stået og betragtet fænomenet, en lys ide, de lagde cigaretten på låget til vandbeholderen og bar den i optog og med sang hen til kasseren. I dag var jeg henne at se en udstilling her er, den var ganske morsom, den udmærkede sig ikke ved noget ypperligt, men der var dog gode ting, og naturligvis også latterligheder. Her vil jeg blot nævne de galeste. No. 1 enda ikke så galt, men jeg har dog ikke før set 10 portraiter arrangeret på denne måde i gamle simple gulddrammer, det var vist mutter med ni børn. Så var der portrait af en dame, ganske flat malet, se næste side

-8-

Mønstret i tapet papiret og i sofaen var temmelig ens, så vidt jeg husker. Det var No. 2 af disse.

No. 3 som jeg vil nævne var et stilleben stykke, med blandt nogen æggeskaller og et æg i et æggebæger på, men dette sidste må vist have været fordærvet, ellers ved jeg ikke hvorfor det var blevet stående næsten urørt med lidt blomme som var løbet ned ad siden. No. 4 kan vist kaldes drenge som går af skole, eller slås med snebolde eller begge dele, for det var sådan noget, de små sorte dævre skulde forestille. Forresten stod billedet i en lys snetyk tone, var udsigt over en by, og såes gennem nogle forgrunds træer.

Charmant komposition, ikke sandt. Hvis dette brev går til Sverrig (eller sejler o.s.v.) takker jeg Dig så meget for Dit brev Tante, vil du hilse. Lev nu vel kjære Cathrine, lad mig nu se at Du bliver en rar pige (fremdeles), gid alt godt regne ned på Dig, hils alle Din broder Kim.

(bliver denne kulde ved bliver jeg også ved hos Bonnat)

|hilsen og de bedste ønsker fra Kabell|

|en af mine kammerater hos Bonnat|

¹ Der er muligvis tale om den danske skuespiller Christian Emil Poulsen 1842-1911.

EN ÆGYPTISK HERKULES. FRA LOUVRE. | EN PARISER |
DEN INDRE ARM. VENDER EGENTLIG NED | KUNSTNER

Gd. Hôtel du Mont-Blanc. Rue de Seine 63 16 Jan
Kjære Cathrine! 1881.

Gid det nye år må blive Dig til gavn og glæde,
og gid Du i det må sende mange sømfulde breve til
Paris, jeg skal til gengæld gøre mine så gode,
som jeg kan. Ser Du, i den sidste tid har vi mum-
tret os, først var vi henne at se Vilhelms Tell
i den store opera. Men det er nu så længe siden
at jeg ikke kan sige andet om stykket, end at jeg
moredt mig, og at det var prægtigt udstyret.
Men opera bygningen inden i, na' da, vi gik på
marmor mellem marmor vægge og søjler, og loftet
var vist også marmor eller noget endnu finere,
rækværket ved trappen også marmor, et stue et
spændigt mosaik loft, enorme spejle, som jeg blev
så opfyldt af at jeg hver gang Kibell gik ind
i en anden stue, ventede at se ham slå stjerner i

det spejl, som jeg andsø drom for at være. Så i søn-
dags var vi ude at høre Paadouloup concerten i
cirque d'Hiver, den begyndte med Beethoven's
Pastoral symfoni, og var dejlig, eller jeg morde
mig da ralt fald godt. Men tror du jeg var til-
freds dermed, nej om aftenen gik jeg ene i theater
Français og så "le Bourgeois gentilhomme",
det var fortreffeligt, så der var en pige som lo
så kurrivende dejligt, men hun er nok ogsaa
bekendt for sin latter, ja jeg må se og høre hende
en gang endnu inden jeg rejser hjem. De
andre spillede ogsaa udmærket, men dog synes
jeg at C. Boissier nok måtte kunne stå sig imod
ham dem. For rosten kom der en skuespiller inde
mellem to akter og sagde, at en skuespillerinde
var bleven syg, (jeg kunde ikke opfatte hendes navn,
program havde jeg ikke opendret) så en anden
måtte tage hendes rolle, denne spillede den
da med rolden i hånden. (Souvenir de Kjærlig-
hed uden drømmer). Skönt de talte meget tydeligt,
forstod jeg kun hist og her nogle ord eller en sætning,
men handlingen var let at forstå. Men nu til
operaen igen, der var vi for nogle dage siden,
og så Faust. Vi tog billetter i sidste øjeblik,
og da vi vilde spare, lykkedes det os at få nogle
rent kasabel pladser. I foratningen slog vi os til
tals med, at når vi ikke kunde se, så kunde vi

SKOOGARD-MUSEET
MØRKH 41 Nr. 8

Lade som vi var til concert, og det kunde jo ogsaa
være godt, men vi mærkede snart at vi heller ikke
kunde høre for bare jodeludde, der var en vortlen
og rækken og strækken, vi måtte se at få nogle bedre
pladser; det lykkedes ogsaa, men de var jo dyre.
Vi kom da til at sidde nede i en rar krog på
gulvet, det var en fortreffelig plads, (Du kan måske
ikke tænke dig en krog på gulvet, men sligt kan findes
her) og vi mødte os udmærket, det var en brillant
aften. Men nu skal du få høre om en anden slags
komedie. Forleden kom der en nouveau hos Børst,
da der sa' skulde lægges i kaskeloonen, sa' råbte
de jo på ham, men han vilde ikke, "og sa' blev
der jo mudder, de skændtes med ham, talte om at
man måtte holde på skik og brug o. sv. . Om aften
gav han efter og sa' til os, men hans stridighed
kunde aligevel ikke skrives i glimnebogen uden
videre. Lidt efter sa' jeg som sekretær tage sin
hat og gå. Dingelinge linge, det ringer, "Nouveau
gå ud og luk op", nouveau blev stående,
dingelinge, "nouveaux o. sv.", ved tredje ring
gik han. Nu kom der liv i nogle af eleverne,
et par kom at holde på døren, og et par i færd
med at hænge en blit indretning med vand op
på et stempel over den, (nu ved jeg hvortil det
bør er). Da det var gjort sad vi ganske roligt

på vore pladser og sang. Sekretæren havde imidlertid opholdt nouveau med skudder, men da han hørte vi sang, var der jo ikke noget som forhindrede nouveau i at åbne døren og velt vandet over hovedet på sig, hvorefter han sagde „Quelle idée“. Senere kom en af de ældre elver ind, rebet med to arabiske dolke (eller korte ører), en lang sædel, en økse og en trefork, han skulde vist imponere. Engang da modellen hvilede sig, gik der fleste af os hen at betragte nouveaux arbejde, og der ytrede sig lydeligt at det var meget ølet. Da det led hun mod mørkningen, gik nouveau; vi har ikke set ham siden. — Den 18de. Det smukke køn i Kjöbenhavn muntre nok ad iids ordentlig, ja ja. Der dog endnu en ting for hovedet mig står, (Voosel). Og det er at jeg jo gerne vilde bebyrde dig med en eller anden småting i anledning af o.s.v. Men skønt jeg er ved på, at du, hvis du var her, og jeg lovede at give dig hvad du pegede på, ikke kunde blive færdig i måneder med at pege, så kan jeg ikke hitte på at pege på noget til dig. Sagen er, for det første skulde det gerne være noget øst fransk, helst noget man ikke kan få hjemme, for det andet var det rart, om det kunde smage lidt let, for det aller første skulde det være dig rigtig til behag, og for det sidste vil jeg nok have en stemme med ved prisen. Des ær sig vil jeg bede dig sende mig dine ønsker, eller vent på at

jeg i tidens løb finder noget inden jeg rejser. I går be-
 søgte Kabell mig hos Bonnat, og idag var han nouveau,
 han syntes der var så rart, så morgenen efter var
 han hos Bonnat for 7, og så lige hen på skolen.
 Men jeg må ikke glemme det nyeste nytt, Kabell har
 hørt, at den sidste barikade, kommunarderne oprejste
 her, lå lige udenfor vores gadedør i Rue Jacob, og da
 den var falden, blev fjerne trukket ind i vores gård
 og skudt.

Tyrik. Gadefejere. → En som varmer sine vanter.
 Den 23ende. Nu her er vinden kølet, især for nogen tid
 siden, og så har vi ingen ting over os om natten, vi
 prøvede at ligge under den øverste af vore madraser,
 Kabell gjorde det nok endnu, men hans er også så
 blødt, det var min ikke, i den klemte mit hoved op
 mod sengens enden, og så slog den bugten oppe ved
 skuldrene, den gik ikke, nu ligger jeg i, ja jeg vil ikke
 si hvor meget af mit tøj jeg ligger i. For resten fik
 vi da et tæppe til, da jeg efter bedst evne havde
 gjort vrøvl med vorten, men hvad hjælp et tæppe. I
 Lørdags var vi for første gang herne i en slags forming,
 som hver lørdag holder møde i Ranebergs atelier. Kabell

havde spist, at jeg den hele aften vilde stå og polere
vægge, derfor holdt jeg mig så meget midt ude på
gulvet som muligt, der var også varmest, men
åndeligt talt havde han desværre temmelig ret.
Nå det var nu ikke bar ynk alt sammen, der
var lige iøjeblikke, og de andre morede dem vist
godt. Det varst var da der skulde danses français,
så fik værtinden, (der bliver hver uge valgt ny
vært og værtinde) mig præsenteret for en fransk
dame, som sad over. Hvad skulde jeg sige, jo
jeg fortalte hende at jeg duede ikke til at converseere,
hun måtte hjælpe til, hun smilede og vi begyndte,
det gik tildels. Heldigvis var dansen snart forbi.
Bedre lykkede næste gang. I aften vildt jeg ud i Jardin
des Plantes, men den var lukket på grund af kulden
så gik jeg i stedet for hende at se Pantheon og St.
Germain des Pres, hvilke vare to meget interessante
kirker. I Pantheon var der blandt andet nogle
vægmalerværker som jeg holdt af, de vare malet på
bænkene som var spændt ud på vægen. I St. Germain
var der meget hyggeligt, den var helt malet, i
Rococo med ornamenter og figure på guldguld, men
dekorationsbillederne, som nok er af Hypotit Flandrin,
fik jeg ikke rigtig set på, der var Guds tjenerne og
så holdt jeg ikke af at stå og se så meget. I aften
sendte hun mig sit ni buster foran hinanden for en
vogn, og et sted gik to ved siden af hinanden, så
det var ti rødt. I morgen måtte nok skal skam synges

hos Bonnat, men da han var midt i det første vers af "Kong Kristian", så kunde han ikke huske ordene, hvorfor han gik over i "to drooler sad på bølgekrøst", men jeg var bled om dreene, for rader kunde nemt komme til mig. For resten forbeholder han dem stadig voks der oppe med alle mulige ting i hans malerkasse, hans pipe, spætel o.s.v. forbeholder dem, men især interesserer de dem for hans cigarmaskine. Forleden skulde vor kasserer prøve at lave sig en cigaret på den, men da den først mislykkedes, havde han ikke tid til de lojer mere og gik hen til sin pult, medens Kabell så lavede ham en. Da den var færdig fik elevene, som havde stået og betragtet fenomenet, en lypside, de lagde cigaretten på læget til vandbeholdningen, og bar den i optog og med sang hen til kassereren. I dag var jeg kunne at se en udstilling her er, den var ganske morsom, den udmærkede sig ikke ved noget særligt, men der var dog gode ting, og naturligvis også latteligheder. Her vil jeg blot nævne de følgende. No. 1. Endå ikke så galt, men jeg har dog ikke for set 10 portraitter arrangeret på denne måde i ganske simple guldrammer,

det var vist mutter
som ni børn. Så var
der et portræt af en
dame, ganske flad
malit, så næsten side

Mønsteret i tapetpapiret og i sofaen
var temmelig ens, så vidt jeg
hukker. det var No. 2. af disse.

No. 3. som jeg vil nævne, var et
stillebens stykke, med blandt
andet nogle æggeskaller og et
æg i et æggebeger på, men dette

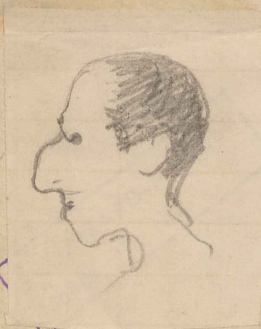
sidst må vist have været fordærvet, ellers ved
jeg ikke hvorfor det var blevet stående næsten uskadt
med lidt floume som var løbet ned ad siden.

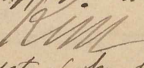
No. 4. Kan vist kaldes, drunge som går af skole, eller

slås med ondtoldt, eller begge
dele, for det var sådan noget
de små sorte dærlig skulde
forestille. Forresten stod billedet
i en lys smuttyk tone, var ud-
sigt over en by, og såes gennem
nogle forgrunds træer.

Charmant komposition, ikke
samt. Hvis dette brev går til
Perrig, (eller sejer osv.) takker jeg
dig så meget for Dit brev Tante,
vil Du hilse. Lev nu vel kjære
Cathrine, lad mig nu se Du bliver
en rar pige (females), giv alt godt
roque med på dig, hils alle, Din
(Bliv denne kulturende, bliver jeg ~~resten~~ ved hvo ~~kommet~~)

En af mine kamerater hos Pannat Broder
Hillem og de bedste ønsker fra Kibellu